

INDEX RUBRICARUM

LIBER PRIMUS

I. Incipit liber primus de imperio et iurisdictione domini marchionis et aliis que pertinent et tangunt personam domini marchionis et primo qualiter magnificus et inclitus vir dominus Obizo Dei et apostolica gratia Estensis et Anconitanus marchio sit gubernator et rector et perpetuus dominus civitatis Ferrarie et districtus . . .	Pag. 5
II. De preceptis observandis ab omnibus civibus Ferrarie a domino marchione factis, et manutenendo et defendendo eum . . .	» 8
III. Quod potestas et sua familia teneantur observare et observari facere omnia statuta data vel facta per dominum marchionem . . .	» 10
III. Quod potestas et sui iudices teneantur observare additiones factas statutis per dominum marchionem, et quod a statutis cassatis per ipsum sit absolutus . . .	» 10
V. Quod si reperiretur aliquod statutum, quod repugnaret statutis domini marchionis, illud statutum sit cassum et vanum . . .	» 10
VI. Quod potestas non possit obviare preceptis domini marchionis . . .	» 11
VII. Quod dominus marchio habeat singulis annis a comuni Ferrarie mille libras imperialium . . .	» 11
VIII. De dandis denariis domino marchioni singulis annis pro castro Adriani murando et faciendo . . .	» 12
IX. Quod dominus marchio vel cui commiserit habeat cognitionem de omnibus questionibus que essent occasione terrarum extrinsecorum. . .	» 13
X. De manutenendis bonis et possessionibus domini marchionis . . .	» 13
[X.a] De eodem . . .	» 13
[X.b] De eodem . . .	» 14
XI. Statuta facta per nobilem virum dominum Obizonem marchionem Estensem . . .	» 14
[XI.a] De eodem . . .	» 14
[XI.b] De eodem . . .	» 15
[XI.c] De eodem . . .	» 15
[XI.d] De eodem . . .	» 15
[XI.e] De eodem . . .	» 16
[XI.f] De eodem . . .	» 16
[XI.g] De eodem . . .	» 16
[XI.h] De eodem . . .	» 17

[XI.i] De eodem	Pag.	17
[XI.l] De eodem	»	17
[XI.m] De eodem	»	18
[XI.n] De eodem	»	18
[XI.o] De eodem	»	18
[XI.p] De eodem	»	18
XII. Quod nullus se scovet	»	19
[XII.a] De eodem	»	19
[XII.b] De eodem	»	19
[XII.c] De eodem	»	20
[XII.d] De eodem	»	20
[XII.e] De eodem	»	20
[XII.f] De eodem	»	20
[XII.g] De eodem	»	20
XIII. De confinandis	»	21
[XIII.a] De eodem	»	21
[XIII.b] De eodem	»	22
[XIII.c] De eodem	»	22
[XIII.d] De eodem	»	23
[XIII.e] De eodem	»	23
XIII et XV. Statuta facta per nobilem virum dominum Obiçonem mar- chionem Estensem	»	24
[XIII.a] De eodem	»	24
[XIII.b] De eodem	»	24
[XIII.c] De eodem	»	24
[XIII.d] De eodem	»	25
[XIII.e] De eodem	»	25
[XIII.f] De eodem	»	26
[XIII.g] De eodem	»	26
[XIII.h] De eodem	»	26
[XIII.i] De eodem	»	27
[XIII.l] De eodem	»	27
[XIII.m] De eodem	»	27
[XIII.n] De eodem	»	28
XVI. Quod dominus marchio possit eligere potestatem	»	28
[XVI.a] De eodem	»	29
XVII. Quod capitanei et custodes castrorum et aliorum locorum districtus Ferarie teneantur capere bannitos pro proditione domini marchionis	»	29

II. Quod statuta prosint subiectis tantum	Pag. 36
III. De sacramento sequimenti potestatis et suorum iudicum, nuntiorum et omnium officialium	» 36
[III.a] De eodem	» 38
III. Qualiter potestas noviter electa scribere debeat potestati civitatis Ferrarie	» 38
V. Quod nullus clamet potestatem ad vocem	» 39
VI. Quod aliquis non moretur ultra medium annum in potestaria	» 39
VII. Quod potestas habeat quatuor iudices	» 39
VIII. Quod assessores et milites potestatis cessent per annum, et quod massarii teneantur hoc inquirere	» 41
VIII. Quod aliquis non recipiat aliquem forensem in domo vel hospitio.	» 42
X. Quod potestas teneatur facere continuam residentiam in civitate Fer- rarie ad regimen faciendum	» 42
XI. De salario potestatis	» 43
XII. Quod nullus de familia potestatis intret tabernam	» 44
XIII. De examinatione potestatis et sue familie	» 44
XIII. De eo quod potestas habere debet quando vadit ad colloquium	» 45
XV. Quod assessores et milites potestatis nichil recipiant a comuni in ca- sibus scriptis in hoc statuto	» 45
XVI. De aggeribus videndis a potestate et quantum habere debet	» 46
XVII. De indempnitate potestatis et eius familie	» 46
XVIII. De intromissione a potestate non facienda in propriis factis	» 46
XVIII. Quod potestas non possit cognoscere de causa alicuius, qui sit de eo loco unde potestas est	» 46
XX. Quod potestas non possit agere contra aliquem civem vel habitato- rem Ferrarie nec aliquis de sua familia	» 47
XXI. De dampnis reficiendis potestati, cum fuerit in exercitu vel prelio.	» 47
XXII. Quod potestas infra octo dies, postquam intraverit regimen, habeat in scriptis res bannitas	» 47
XXIII. De non conducendo blado extra districtum Ferrarie	» 48
[XXIII.a] De eodem	» 48
XXIII. De nave portante vetita publicanda	» 49
XXV. De victualibus non ducendis extra districtum	» 49
XXVI. Quod aliquis de familia potestatis non habeat lucrum de rebus pu- blicandis in comuni	» 50
XXVII. Quod nullus conducat victualia per foveam seralii Portu Maioris, et de aliis capitulis	» 50
XXVIII. De iurisdictione, regalia sive advocaria non acquirenda in di- strictu Ferrarie	» 52
XXVIII. De condemnationibus fiendis in singulis kalendis, nisi de vo- luntate consilii remanserit	» 53
XXX. De condemnationibus legendis in consilio per se, de quibus non sunt securitates	» 53
XXXI. Quod aliquis non debeat condemnari, nisi primo fuerit citatus.	» 53
XXXII. Quod cridationes bannorum fiant tantum horis debitis	» 53

* [XXXII.a] De condemnationibus revisandis	Pag. 54
* XXXIII. Quod notarii officialium scribant nomina et prenomina condemnationum	» 54
* XXXIII. De condemnationibus et absolutionibus legendis in consilio	» 54
* XXXI. De capto pro malificio absolvendo vel condemnando infra unum mensem	» 55
XXXVI. De salario custodum captivorum	» 55
* XXXVII. De conviciniis non condemnandis (pro maleficiis) ab aliquo comis	» 55
* XXXVIII. De condemnationibus, hinc retro factis, non solutis recuperandis	» 56
XXXIX. Quod condemnationes facte a tempore domini Bonifacii de Cagnossa retro non luanur	» 56
* XXXX. Quod bona principalis primo excuciantur, quam a fideiussoribus condemnatio exigatur	» 56
XXXXI. Que forma et quis modus in civibus de novo faciendis debeat observari	» 57
XXXXII. Quod edificia non destruantur in civitate	» 58
XXXXIII. Quid potestas habeat observare in hiis qui trahunt cives ad alium iudicem	» 58
XXXXIII. De concordia inter Ferrarienses et Mutinenses facta manutenda	» 59
XXXXV. De ripa publice vendenda in consilio	» 59
XXXXVI. Quod carte citantie non prosint, nisi servantibus formam statuti super hoc loquentis	» 60
XXXXVII. De inquisitione facienda a potestate cum sapientibus Ferrarie qualiter ripa Padi, que pertinet ad dominum papam, possit haberi	» 60
* XXXXVIII. Quod nulli inhibeat via ultra annum nisi pro homicidio	» 60
XXXXVIII. De prohibitione vie	» 61
L. De absolvendo illum qui iuraverit precepta alicuius	» 61
LI. De obsidibus non petendis a potestate et non dandis	» 61
LII. De pignoribus non percipiendis a potestate	» 62
LIII. De non prohibendo alicui de Ferraria et eius districtu alloqui potestati et suis iudicibus	» 62
LIII. De interpretatione statutorum	» 62
LV. De securitate habenda ab aliquo de quo timetur	» 62
LVI. Quod nullus tabellio faciat aliquam publicam scripturam de dicto potestatis	» 63
LVII. Quod potestas et sui assessores et milites teneantur de credentiis communis	» 63
LVIII. Quod, quando mutantur capitanei et custodes, potestas mittat ad faciendum guarnimenta loci	» 63
LVIII. Quod quilibet custos castri teneatur habere infrascripta arma	» 64
LX. Quod quilibet custos cuiuslibet loci sit maior XX annorum	» 64
LXI. Quod custodes omnes teneantur temptare omnes occulte stantes in navibus	» 65
LXII. De modo et forma servando in dando licentiam portandi extra districtum Ferrarie res venientes de alieno districtu	» 65

	Pag.	66
LXIII. Quod nullus forensis possit esse capitaneus vel custos alicuius loci	»	66
LXIII. De castris et aliis locis comunis Ferarie manutenendis	»	66
LXV. De provisione castri Bondeni		
LXVI. Quod omnes habitantes in Bondeno et eius curia teneantur habere in domo insignam domini marchionis	»	66
LXVII. Quod forensis non habitet in Bragantino et Bondeno	»	67
LXVIII. Quod nullus de Bondeno vel Bragantino fiat vasallus alicuius	»	67
LXVIII. Quod fiant galte turris que est in capite pontis Castri Thedaldi et quod unus murus fiat a latere civitatis iuxta Padum	»	68
* LXX. Quod potestas quindecim diebus ante exitum sui regiminis non possit aliquem extrahere de banno	»	68
* LXXI. Quod potestas non possit relaxare aliquem carceratum nec con- demnationes compensare vel in solutum dare in ultimo mense sui regiminis	»	68
* LXXII. De duobus libris bannitorum	»	68
* LXXIII. Qualiter et quando banna et condemnationes reducantur ad formam statutorum	»	69
* LXXIII. De dillatione octo dierum danda	»	70
* LXXV. Quod nullus scribatur in banno, nisi per notarium potestatis vel assessorum	»	70
* LXXVI. De bannitis pro homicidio non extrahendis de banno	»	70
* LXXVII. De bannitis pro maleficiis in contione legendis	»	70
* LXXVIII. De militibus civitatis Ferrarie qualiter debent ire in cavalcatis.	»	71
LXXVIII. Quod officialis deputatus ad exigendum dacia vel avere co- munis non vadat in aliquam andatam	»	72
LXXX. De satisfaciendo hiis qui vadunt in servicium amicorum	»	73
LXXXI. De equis videndis singulis duobus mensibus	»	73
LXXXII. De hiis qui non tenentur ire in exercitu	»	73
LXXXIII. Quod aliquis non veniat ad pallacium pro aliquo facto cum maiori numero sex hominum	»	74
LXXXIII. De equis emendandis	»	74
LXXXV. De illis, quibus mortui fuerint equi, quod non teneantur facere custodias vel cavalcatas	»	74
LXXXVI. Quod potestas nec sua familia possit petere aliquem equum alicui, qui teneat pro comuni, sua auctoritate	»	75
LXXXVII. De equis emendandis illis qui iverint in servicio comunis	»	75
LXXXVIII. Quod non liceat alicui tenenti equum pro comuni alienare; et de pena ob hoc imposita	»	76
LXXXVIII. Quod nullus consignet equum alienum	»	76
LXXX. De consiliariis et eorum numero	»	76
[LXXX.a] De eodem	»	77
[LXXX.b] De eodem	»	77
[LXXX.c] De eodem	»	77
[LXXX.d] De eodem	»	77
[LXXX.e] De eodem	»	78
[LXXX.f] De eodem	»	78

[LXXXX.g] De eodem	Pag. 78
[LXXXX.h] De eodem	» 78
[LXXXX.i] De eodem	» 79
[LXXXX.l] De eodem	» 79
LXXXXI. Quod quilibet consiliarius teneatur ire ad consilium et quando et de excusacionibus	» 79
LXXXXII. Quod potestas non possit petere absolutionem statutorum sine voluntate domini marchionis	» 80
LXXXXIII. Quod fiat eridacio consilii generalis antequam pulsetur	» 80
LXXXXIII. Quod secundum reformationem consilii potestas mittat asses- sores vel milites suos	» 80
LXXXXV. De iuramento consiliarii	» 81
LXXXXVI. De ambaxatoribus	» 81
[LXXXXVI.a] De eodem	» 81
[LXXXXVI.b] De eodem	» 81
LXXXXVII. De feudo ambaxatorum	» 82
LXXXXVIII. Quod ambaxatores compellantur	» 83
LXXXXVIII. Quod satisfiat ambaxatoribus	» 83
C. Quod quarterii et contrate debeant adequari	» 83
CI. Quod homines Adrie et Adriani cogantur solvere collectam sicut una contratarum Ferrarie	» 84
CII. De collectis non imponendis absque licentia potestatis vel suorum assessorum	» 84
CIII. De pena illorum, qui imposerent collectam super suis collegiis	» 84
CIII. Quod statuta collegiorum non valeant nisi approbentur in consilio minori	» 85
CV. Quod omnes habitantes extra foveas et ultra Padum solvant collectas	» 86
CVI. De affrancatis et quod eorum instrumenta sint cassa	» 86
CVII. De liberis hominibus accipientibus feminas de masenata in uxores compellendis subire onera	» 87
CVIII. Quod imponentes collectas teneantur iurare, legaliter et secundum patrimonii quantitatem collectas imponere	» 88
CVIII. Ut non solventes collectas cum rusticis syndici et procuratores non sint	» 88
CX. De triticis qualiter conduci debeant	» 90
[CX.a] De eodem	» 90
CXI. De blava concedenda hominibus Bondeni, Adrie et Adriani	» 90
CXII. De spicatricibus	» 91
CXIII. Quod ecclesie possint portare redditus suos	» 91
CXIII. De privilegiis medicorum	» 92
CXV. De sallario magistri Thomasii medici	» 93
CXVI. De cereo dando ecclesie Sancti Georgii in eius vigilia	» 93
CXVII. Quod in festo sancte Marie de medio augusto currant equi	» 93
CXVIII. De rationibus ecclesie Sancti Georgii manutenendis	» 93
CXVIII. Quod sorores Sancti Gabrielis habeant XXV libras ferrarinorum annuatim a comuni Ferrarie	» 94

CXX. Quod sorores Sancte Marie de Misericordia debeant habere de avere comunis annuatim XXV libras ferrarinorum	Pag. 94
CXXI. De centum libris omni anno dandis sororibus Sancti Antonii	» 94
CXXII. Quod ecclesia fratrum Minorum debeat maiorari	» 94
CXXIII. Quod ecclesia Sancti Andree compleatur sicut incepta est	» 95
CXXIII. Quod quicumque habet de male ablatiis comunis a tempore domini Guilielmi de Sorexina	» 95
CXXV. Quod quilibet teneatur habere unum solum dominum laicum	» 95
CXXVI. Quod vasalli non teneantur curiam facere dominis suis	» 96
CXXVII. Quod vassalli perdant feudum, qui non faciunt fidelitatem dominis suis, si fieri debet	» 96
CXXVIII. Quod vassalli, qui sunt in civitate Ferrarie et sunt cives, non teneantur collectam domino suo dare	» 96
CXXVIII. Quod non liceat dominis inquietare filios vassallorum, dicendo quod eorum patres non fuerunt investiti	» 96
CXXX. Quod heredes vassalli qui decesserit post kalendas martii, qui non debent succedere in feudum	» 97
CXXXI. Quod nullus possit intrare possessionem feudi nec ei auferre absque causa cognitione et non possit cambire feudum, vassallo invito	» 97
CXXXII. De illis qui refutaverint feudum vel per sententiam amiserunt	» 97
CXXXIII. Quod quilibet vassalus teneatur denunciare domino suo feudum, si fuerit requisitus	» 98
CXXXIII. Quod quicumque fecerit se conversum, amittat feudum	» 98
CXXXV. Quod vir habens feudum pro uxore, fidelitatem facere domino teneatur	» 98
CXXXVI. Quod vassalli, qui non habitant in civitate Ferrarie, perdant feudum	» 98
CXXXVII. Quod nullus recipiat (in vassallum) aliquem vassallum domini marchionis	» 98
[CXXXVII.a] De eodem	» 99
CXXXVIII. Sacramentum iuratorum salis	» 99
CXXXVIII. Quod assaatores salis debeant iurare sub potestate	» 100
CXXXIX. De numero assaatorum salis	» 100
CXXXXI. Quod potestas teneatur providere quod assaatores non committant fraudem	» 101
CXXXXII. Quod assaatores nuntient salem	» 101
CXXXXIII. Quod, assaato sale, assaatores, venditores, comparatores salis simul veniant ad faciendum fieri sigillum	» 101
CXXXXIII. Quod assaatores non nuntient salem unus pro alio assaatore	» 101
CXXXXV. Quod assaatores, si fraudem fecerint, puniantur	» 102
CXXXXVI. Quod quilibet massarius habeat suam summam per se	» 102
CXXXXVII. De volentibus entrare in societate assaatorum, quod non dent aliquid pro intratura	» 102
CXXXXVIII. Capitula salis Viducli et Cervie	» 102
CXXXXVIII. Quod sal possit poni penitus ultra turrim Barre	» 102
CL. Quod Ferarienses non habeant societatem cum forensibus de sale	» 102

- CLJ. Quod licitum sit cuilibet conducere salem Ferrariam in suis navibus . Pag. 103
 CLII. De sale non naufragando extra districtum Ferrarie, nisi primo sol-
 verit dacia communis » 103
 CLIII. De sale non extrahendo extra districtum sine sigillo, et datio
 solvendo » 103
 CLIIII. De sale non naufragando a Ferrarie inferius, sursum veniendo . . . » 103
 CLV. De sale descargando in terram » 103
 CLVI. Quod nemo ducat salem extra civitatem Ferrarie » 104
 CLVII. Quod securitates auferantur ab illis de Adria et Arcoda, Manegiiis
 ambobus » 104
 CLVIII. Quod nullus mercator emat salem in civitate Ferrarie » 105
 CLVIII. Quod nullus mercator salis debeat esse superstes » 105
 CLX. Quod duo boni et legales homines eligantur ad custodiendum naves . . » 105
 CLXI. De navibus non miscendis cum navibus Clugiensium » 105
 CLXII. Quod duo boni et legales homines eligantur super facto salis . . . » 105
 CLXIII. Quod aliquis non possit conducere salem, nisi substituerit onera
 civitatis per sex annos » 105
 CLXIII. Quod nauclerij et illi qui conducerent salem per Adriam, Ar-
 coadam, Manegios et Trecentam » 105
 CLXV. Quod securitates auferantur ab illis de Guarda occasione salis . . . » 106
 CLXVI. Quod unus legalis homo stet apud Laguscurum pro custodia salis . . » 106
 CLXVII. Quod boni et legales homines ponantur ad custodiam Platigolorum . » 106
 CLXVIII. Quod sal non tollatur de uno loco et ponatur in alium » 107
 CLXVIII. Quod nulla navis salis moveatur de uno porto ad alium portum . » 107
 CLXX. Quod aliquis forensis non possit ire a Ferraria inferis ad emendum
 salem » 107
 CLXXI. Quod mercatores salis libere possint ire ad emendum salem, con-
 ducendo salem Ferrariam » 107
 [CLXXI.a] De eodem » 108
 [CLXXI.b] De eodem » 108
 [CLXXI.c] De eodem » 108
 [CLXXI.d] De eodem » 108
 [CLXXI.e] De eodem » 108
 CLXXII. Quod, si alicui data fuerit licentia satisfaciendi sibi de bonis
 hominum alicuius civitatis, quod teneatur prestare securitatem de
 restituendo eo quod accepit » 108
 CLXXIII. Quod stationes communis plus offerenti dentur » 109
 CLXXIII. Quod bulla mensurarum plus offerenti detur » 109
 CLXXV. De turribus communis cooperiendis » 109
 CLXXVI. De stationibus et datheis communis ad pensionem non dandis . . » 110
 * CLXXVII. Quod omnes homines de Ferraria et districtu venire debeant
 ad rationem sub potestatem » 110
 * CLXXVIII. De eodem et aliis diversis capitulis » 110
 CLXXVIII. Quod homines de Portu Maioris veniant Ferrariam ad ra-
 tionem » 110
 CLXXX. De pontatico colligendo in hunc modum » 111
 » 111

CLXXX. Quod unus syndicus fiat pro comuni: de sallario et officio ipsius .	Pag. 112
CLXXXII. Quod potestas infra mensem sui regiminis teneatur habere in scriptis omnes inprestatores	» 113
CLXXXIII. De rationibus episcopatus Ferrarie	» 113
CLXXXIII. Quod massarius episcopatus teneatur annuatim reddere ra- tionem	» 114
CLXXXV. De biblia fabrice episcopatus recuperanda et manutenenda per potestatem	» 114
CLXXXVI. De mutuo restituendo illis qui mutuaverunt comuni Ferrarie tempore domini Rolandi de Canoxa	» 114
CLXXXVII. Sacramentum assessorum potestatis	» 115
CLXXXVIII. Quod impotestate sit actoris, coram quo ex assessoribus conveniat reum	» 115
CLXXX. De eo quod, siquis intraverit tenutam alicuius	» 116
CLXXXI. De tenuis designandis et tradendis massariis et cavarçellanis .	» 116
CLXXXII. Quod potestas et assessores teneantur compellere credito- rem ostendere instrumentum debiti infra unum mensem, debitore suo volente	» 117
CLXXXIII. Quod, si creditor elapso termino receperit de proficuo de- biti a principali, fideiussores sint liberati	» 118
CLXXXIII. Quod assessores teneantur mandare executioni sententias extimatorum	» 118
CLXXXV. Quod assessores potestatis sacramento teneantur inquirere, antequam fuit preceptum de solvendo debito alicui	» 119
CLXXXVI. Quod creditores dent instrumenta et precepta debitori, facta solutione	» 119
CLXXXVII. Quod assessores potestatis non possint pronunciare senten- tiam infra quindecim dies precedentes diem anni novi	» 119
CLXXXVIII. Quod ass(essor) potestatis sententiam arbitrorum execu- tioni mandare teneatur	» 120
CLXXXVIII. Quod assesores potestatis non cognoscant de aliqua que- stione alicuius de civitate unde sunt	» 120
CC. Quod non fiat ratio alicui in civitate Ferrarie acquirenti rationem contra Ferrariensem	» 120
CCI. De offitio iudicis comunis et de eorum iuramento	» 120
CCII. Quod nuntius collegii sit semper in offitio iudicis	» 121
CCIII. Quod ad offitium iudicis comunis Ferrarie duo tantum iudices elligantur	» 121
CCIII. De sallario iudicis comunis habendo de condempnationibus sui officii	» 121
* CCV. Sacramentum iudicis appellationum	» 122
* CCVI. De temporibus appellationis prosequende	» 122
* CCVII. Quod ad offitium appellationum comunis Ferrarie unus tantum iudex elligatur	» 122
CCVIII. Sacramentum extimatorum	» 123
CCVIII. Quod unus iudex singulis sex mensibus sit ad offitium extima- torum	» 123

CCX. Quod debitor prius iurare debet, si habet pecuniam unde satisfaciat.	Pag. 123
CCXI. Quod quatuor extimatores elligantur	» 124
CCXII. De extimariis non dandis de bonis seu possessionibus, que quondam fuerunt debitoris in solutum creditori, que alii detinent et possident iusto titulo	» 124
CCXIII. Quod per civitatem et burgos Ferrarie et per villas comitatus fiat erida	» 124
CCXIII. Quod extimatores non possint dare alicui in solutum sua auctoritate, nisi primo pronunciatum fuerit	» 124
CCXV. De precepto fiendo ei, de cuius bonis extimatio facta fuerit, de non alienandis rebus extimatis	» 124
CCXVI. Quod quicumque habet in civitate Ferrarie in aliquo casamento (usum), si non habet ultra sex pedes et usus predictus est in medio alterius, teneatur ille, cuius est usus, dare illi qui habet a duobus lateribus, vel uno capite, vel uno latere	» 125
CCXVII. Quod cambia fiant de cetero in hunc modum	» 125
CCXVIII. Quod aliquis habens possessionem aliquam, que non habeat capud ad viam publicam, quod vicinus qui habet possessionem det ei	» 126
CCXIX. De extimatoribus, si fuerint requisiti de aliquo capitulo sui officii faciendo	» 126
CCXX. Siquis fossatum facere voluerit inter se et consortem suum, qualiter debet facere	» 126
CCXXI. Quod omnes sententie late per dominum Iacobinum Rangonem sint firme	» 127
CCXXII. Qualiter et que precia recipere debeant pro viis suis extimatorum et notarii	» 127
CCXXIII. Quod aliqua domus palleata seu de storiis coperta non sit in civitate Ferrarie	» 128
CCXXIII. Sacramentum massarii comunis	» 128
CCXXV. Quod massarius teneatur inquirere, si potestas exhibit extra civitatem Ferrarie sine licentia	» 129
CCXXVI. Numerus massariorum comunis et notariorum suorum	» 129
CCXXVII. De ratione facienda potestati in fine officii	» 129
CCXXVIII. Quod massarii comunis non faciant aliquas expensas sine presentia duorum testium	» 129
CCXXVIII. Quod massarii alicui officiali non dent aliquod pastum	» 130
CCXXX. Quod massarii debeant denunciare omnes expensas et introitus comunis Ferrarie	» 130
CCXXXI. Quod massarii comunis non possint emere per se nec per interpositam personam pignora, que venduntur	» 130
CCXXXII. Siquis invenerit falconem, asturem, bestiam, publice eum deferat massariis comunis Ferrarie	» 131
CCXXXIII. Quod massarii comunis Ferrarie debeant dare notariis quaternos factos	» 131
CCXXXIII. Quod massarii faciant scribi omnes introitus et expensas ordinarias	» 131
CCXXXV. Quod massarii comunis debeant facere scribi in uno quaterno per se omnes introitus extraordinarios, qui ad ipsos pervenerint	» 132

CCXXXVI. Quod massarii recipiant ydoneas securitates	Pag. 132
CCXXXVII. Quod securitates capitaneorum et custodum castrorum et aliorum locorum non finiantur, quousque manserint in illo offitio	» 132
CCXXXVIII. De illis qui debent eligi ad cognoscendam rationem singulis kalendis	» 133
CCXXXVIII. Quod massarius communis penes se habeat unum volumen libri in quo scribantur denunciationes civium de eo quod esset eis acceptum in aliqua civitate	» 134
CCXXXIX. Quod potestas teneatur facere solvi sallarium officialibus ordinariis communis Ferrarie	» 134
CCXXXIX. De solvendo sallario arbitris, advocatis et notariis Venetorum	» 134
CCXXXIX. De tenentibus claves portarum	» 135
CCXXXIX. Si plures officiales numero sint electi	» 135
CCXXXIX. De provisione facienda hiis qui in offitio extraordinario aut servitio communis Ferrarie fuerunt	» 135
CCXXXV. Quod nullus possit esse iudex appellationum nec extimator, nisi habeat equum pro comuni	» 135
CCXXXVI. Quod nullus homo compellatur habere offitium in iure	» 136
CCXXXVII. Quod potestas teneatur conservare officialibus eorum officia	» 136
CCXXXVIII. Quod nullus possit esse notarius, nisi habuerit decem et octo annos	» 136
CCXXXVIII. Quod unus iudex eligatur, qui sit advocatus pauperum	» 137
CCL. Sacramentum notariorum potestatis	» 137
* CCLI. De admonitione facienda notariis, quod non accipiant ultra formam statutorum pro suis scripturis	» 137
CCLII. De securitatibus prestandis ab officialibus	» 138
CCLIII. De sallariis notariorum qui sunt in offitiis et quod circa hec sit offitium massarie communis Ferrarie	» 138
CCLIII. De offitio notariorum potestatis et de sallario quod percipere debent	» 140
CCLV. De sollutione notariorum potestatis eis facienda pro iuramentis faciendis et bannis cancellandis	» 141
CCLVI. Quod duo ex notariis potestatis sint deputati omnibus reformationibus consiliorum	» 141
CCLVII. Ut notarii ad reformationes deputati teneant sigillum communis	» 142
* CCLVIII. Quod duo ex notariis potestatis deputentur solum ad recipiendas denunciationes et accusationes dampnorum datorum	» 142
* CCLVIII. Quod duo ex notariis potestatis sint, cum fit accusatio vel denunciatio	» 143
* CCLX. Quod duo notarii deputentur ad luendas condemnationes	» 144
* CCLXI. Quod quilibet notarius teneatur dare scripturas in exemplum	» 144
* CCLXII. Quod nullus notarius potestatis faciat citari aliquem	» 144
* CCLXIII. Quod omnes denunciationes fiant solum coram iudice malefactorum	» 145
* CCLXIII. Quod nullus notarius possit precipere securitatem alicui	» 145
* CCLXV. De quanto debeant precipi securitates	» 145

CCLXVI. Quod iudex malefactorum habeat penes se duos libros, ubi ponantur omnes denunciationes	Pag. 145
CCLXVII. Quod iudex primo dictet bannum, antequam detur	» 146
CCLXVIII. Quod in quolibet banno scribatur causa	» 146
CCLXVIII. De accusationibus secretis et qualiter elegantur accusatores privati et per quos	» 146
CCLXX. Quod notarii dent exempla bannorum et condemnationum massariis communis	» 147
CCLXXI. Quod notarii potestatis cessent per annum	» 147
CCLXXII. Quod omnes littere que mittuntur pro comuni scribantur in uno quaterno	» 147
CCLXXIII. Quid salarii nomine notarii de qualibet scriptura accipere debeant	» 147
CCLXXIII. De sententiis per notarios scribendis per ordinem in sceda, antequam pronuntientur	» 149
CCLXXV. Quod unus notarius possit esse per quemlibet partem quando testes recipiuntur	» 149
CCLXXVI. Quod omnia precepta ponantur in sceda	» 149
CCLXXVII. Quod omnes quaterni scedarum remaneant in comuni	» 150
CCLXXVIII. Quod notarii portent secum continue callarium, penam et cartas	» 150
CCLXXVIII. Quod tabellio teneatur ponere in sceda nomina et prenomina contraentium et testium	» 150
CCLXXX. Sacramentum preconum	» 151
[CCLXXX.a] De eodem	» 151
[CCLXXX.b] De eodem	» 151
CCLXXXI. De securitate prestanda a preconibus de suo officio exercendo.	» 152
CCLXXXII. Quod precones non faciant ambaxatas in villis, nisi eas habeant in scriptis, et quod notarii nichil accipiant de dictis ambaxatis dandis vel scribendis	» 152
CCLXXXIII. De pena preonis advocantis in palacio communis vel procurationem recipientis	» 152
CCLXXXIII. Quod precones habitent a porta Turris Nove supra, rubrica	» 153
CCLXXXV. Quod unus iudex debet deputari super preconibus inquirendis et puniendis	» 153
[CCLXXXV.a] De eodem	» 153
[CCLXXXV.b] De eodem	» 153
[CCLXXXV.c] De eodem	» 153
[CCLXXXV.d] De eodem	» 154
[CCLXXXV.e] De eodem	» 154
[CCLXXXV.f] De eodem	» 154
[CCLXXXV.g] De eodem	» 154
[CCLXXXV.h] De eodem	» 155
[CCLXXXV.i] De eodem	» 155
[CCLXXXV.j] De eodem	» 155
[CCLXXXV.m] De eodem	» 155

[CCLXXXV.n] De eodem	Pag. 156
[CCLXXXV.o] De eodem	» 156
[CCLXXXV.p] De eodem	» 156
CCLXXXVI. Quod bannitores comunis Ferrarie teneantur habere equos.	» 156
CCLXXXVII. De sallario preconis qui sonat campanam	» 157
CCLXXXVIII. Quod trombatores comunis Ferrarie teneantur habere equos	» 157
✕ CCLXXXVIII. Sacramentum consulum iustitie	» 157
✕ CCLXXXIX. Quod consules iustitie non possint accipere securitates, nisi certis de causis	» 158
CCLXXXI. De sallario consulum iustitie	» 159
CCLXXXII. De vacatione consulum et aliorum officialium	» 159
CCLXXXIII. De volentibus tenere et vendere cum fusulo et balançis	» 159
CCLXXXIII. Quod elligantur ponderatores ut alii officiales	» 160
CCLXXXV. De passo ferato comunis stando in çippo: et alii sint ad illum modum	» 160
CCLXXXVI. Quod nullus vendat cum stario nisi sit ferratus et bullatus.	» 160
CCLXXXVII. Statuta pertinentia ad artem beccariorum. Quod (nullus) beccarius vendat carnes morticinas ad libram	» 160
• CCLXXXVIII. Quod beccarii civitatis Ferrarie teneantur solvere domino episcopo vigintiquinque soldos venectorum grossorum pro pascuis de Ultrapado	» 162
CCLXXXVIII. Quod beccarii habeant iusta beccariam unam foveam	» 163
CCC. De ponderibus ferreis et iustis habendis et tenendis	» 163
CCCI. De coriis non ponendis super carnibus excoriatis	» 163
CCCII. In quibus locis carnes commedibiles vendi debeant	» 164
CCCIII. Pro quanto precio beccarii debeant vendere carnes	» 164
CCCIII. De piscatoribus	» 165
CCCV. Quod mercatores et negoxanti teneantur conducere pisces Ferrariam in quadragesima maiori	» 165
CCCVI. De piscibus Padi non extrahendis extra Ferrariam et districtum.	» 165
CCCVII. Quod piscatores qui sunt a latere Sancti Ambrosii ducant pisces ad vendendum, quos capiunt	» 166
CCCVIII. Quod mercatores non eant per villas ad emendum pisces	» 166
CCCVIII. Quod plena licentia concedatur mercatoribus Ferrarie de piscibus salandis	» 166
CCCX. De piscibus vendendis	» 167
CCCXI. De molendinariis	» 167
CCCXII. De molendinariis et penis eorum	» 167
CCCXIII. Quod nullus molendinarius vendat farinam	» 168
[CCCXIII.a] De eodem	» 168
CCCXIII. De hiis qui volunt tenere molendinum in piarda	» 168
[CCCXIII.a] De eodem	» 169
[CCCXIII.b] De eodem	» 169
CCCXV. De pistoribus	» 170

CCCXVI. Quod quilibet pistor habeat suum sigillum cum quo signet panem	Pag. 170
[CCCXVI.a] De eodem	» 170
[CCCXVI.b] De eodem	» 170
[CCCXVI.c] De eodem	» 170
[CCCXVI.d] De eodem	» 170
[CCCXVI.e] De eodem	» 171
CCCXVII. De fornariis	» 171
CCCXVIII. De buratatoribus	» 171
CCCXVIII. De tiblatoribus habentibus XVI	» 171
CCCXX. De tiblatoribus	» 172
CCCXXI. De messoribus	» 172
CCCXXII. De tabernariis	» 172
CCCXXIII. Quod die sabbati tabernarii non emant que in statuto continentur	» 172
CCCXXIII. Quod tabernarii volentes vendere vinum minutim sint de scolla tabernariorum	» 173
CCCXXV. Quod licitum sit cuilibet vendere vinum de suis vineis minutim	» 173
CCCXXVI. Quod in aliqua taberna non sit confinis locis religiosis	» 173
CCCXXVII. Quod tabernarii vendant vinum purum non mixtum nec precium vini augeant	» 174
CCCXXVIII. Pro quanto precio deinceps debeant vendi vina tam nostra quam forensia	» 174
CCCXXVIII. De ellectione trium virorum, qui debent esse super victualibus	» 175
CCCXXX. Unde debeat satisfieri officialibus victualium	» 175
CCCXXXI. De messetis et eorum salario	» 176
CCCXXXII. De precio brentatorum	» 176
CCCXXXIII. Quod mastellus vini sit quatuor stariorum	» 176
CCCXXXIII. Qualiter brentatores ad munera teneantur	» 176
CCCXXXV. De albergatoribus. Quod albergatores non accipiant stallaticum nec de lectis hospitibus	» 177
CCCXXXVI. Quod albergatores non emant equos ab hospitibus suis	» 177
CCCXXXVII. De cambiis non faciendis cum forensibus in aliquo hospitio cum hospite	» 177
CCCXXXVIII. Quod potestas faciat et procuret fieri unum starium	» 178
CCCXXXVIII. Quod non prohibeantur operarii esse in civitate	» 178
CCCXXX. De draperiis et aliis merchatoribus, quas monetas accipere debeant	» 178
CCCXXXI. De valore bagatinorum et quod quilibet teneatur recipere quatuor bagatinos pro tribus ferrarinis	» 178
CCCXXXII. Quod omnes draperii et alii artiste, qui stant ante scallas comunis Ferrarie, dimittant viam amplam decem pedibus	» 179
CCCXXXIII. De platea episcopatus, ut sit omnibus libera et de pena scallarum	» 179
CCCXXXIII. Quod quilibet passus sit feratus	

CCCXXXV. De solutione sartorum	Pag.179
CCCXXXVI. Quod sarti teneantur suas artes exercere	» 180
CCCXXXVII. De cimatoribus	» 180
CCCXXXVIII. De santolis	» 181
CCCXXXVIII. De oblatione facienda usque ad valorem unius venecti grossi tantum et non ultra	» 181
CCCL. De campsoribus	» 182
CCCLI. De securitate ydonea prestanda per campsores	» 182
CCCLII. Quod omnes campsores teneantur stare cum tabulis suis ad cambiandum circa platem comunis.	» 182
CCCLIII. Quod campsores teneantur ex scripturis sociorum et etiam discipulorum et de securitate ab eis prestanda et de aliis capitulis	» 182
CCCLIII. Quod aurifices bene et legaliter exercent officium suum	» 184
CCCLV. Quod aurifices faciant laboreria de bono argento et auro sicut hic scriptum est	» 184
CCCLVI. De callegariis	» 184
CCCLVII. Quod callegarii et venditores sollarum debeant stare ad ven- dendum sub domo callegariorum	» 185
[CCCLVII.a] De eodem	» 185
[CCCLVII.b] De eodem	» 185
CCCLVIII. De pillipariis	» 185
CCCLVIII. De fornaxariis	» 186
CCCLX. De muratoribus	» 187
CCCLXI. Magistri de lignamine	» 187
CCCLXII. De domorum coopertoribus	» 188
CCCLXIII. Magistri de circulis	» 188
CCCLXIII. Statuta ad artem nautarum pertinentia	» 188
CCCLXV. De naulo solvendo a comuni	» 189
CCCLXVI. Quod nullus nauterius vadat ad voltam	» 189
CCCLXVII. Quod illi, qui dant naves ad naulum, habeant sogas et remos	» 189
[CCCLXVII.a] De eodem.	» 189
[CCCLXVII.b] De eodem	» 190
CCCLXVIII. De navium calcatoribus	» 190
CCCLXVIII. Quod nullus vendant oleum, nisi clarum	» 190
CCCLXX. De precio victualium	» 191
CCCLXXI. De caseo tassellando	» 191
CCCLXXII et CCCLXXIII. Quod homines legales inveniantur et eligantur, qui habere debeant bonam et legalem stateram	» 191
CCCLXXIII. Quod sogarii non faciant sogas a via Fratris Durantis usque ad viam Sancte Marie de Vado	» 192
CCCLXXV. De storariis	» 192
CCCLXXVI. De lavezariis	» 192
CCCLXXVII. De marescalchis	» 193
[CCCLXXVII.a] De eodem	» 193

XXXIII. De usu	Pag. 221
XXXV. De habentibus proprietatem et usumfructum	» 222
XXXVI. De cartis non recipiendis, nisi sit in eis precium	» 222
XXXVII. De amissione instrumentorum suarum possessionum	» 222
XXXVIII. De datis et concessionibus observandis	» 222
XXXVIII. Concessio facta per comune Ferrarie Masse Fiscalie	» 223
XXXX. De Massa Physcalie manutenenda et observanda ut tradita fuit et manutenendo portum salis et canipe contratis	» 227
XXXXI. Carta citadancie facta Alberto Turclo et aliis infrascriptis de Ficarolo	» 228
[XXXXI.a] Pactum inter Venetos et Ferrarienses	» 229
[XXXXI.b] Pactum novum Venetorum	» 234
[XXXXI.c] Pactum Ferrarie cum comuni Venetiarum	» 237
[XXXXI.d] Quod omnes concessionis facte massario episcopus firme consistant	» 239
[XXXXI.e] Quod homines Comacii libere et secure vadant per Ferrariam et districtum	» 240
[XXXXI.f] Quod pisces Comacii dividantur per fratres et sorores	» 241
[XXXXI.g] Quod observetur instrumentum factum magistro Fantolino	» 241
[XXXXI.h] De quinquaginta modiis frumenti restituendis massario epi- scopatus	» 243
[XXXXI.i] Statutum circa Guidonem de Suçaria	» 244
[XXXXI.l] Quod draperii habere debeant stationes comunis que sunt subtus pallacium	» 245
XXXXII. De observando instrumento absolutionis facte iudeis	» 246
XXXXIII. Quod instrumentum factum inter comune Ferrarie et homines pollicini Masse observetur	» 247
XXXXIII. De solvendis quadraginta libris parvorum hominibus Bra- gantini	» 248

LIBER QUARTUS

I. Incipit liber quartus de malleficiis. Et primo de iuramento iudicis ad maleficia deputati	Pag. 251
II. De ordine accusationum	» 251
III. Quod potestas vel iudex ad malefitorum offitium deputatus possit etiam ex offitio procedere	» 252
III. De terminis infra quos fieri terminari possunt et debent accusationes criminum et dampnorum datorum	» 252
V. Quod iudex ad maleficia deputatus diebus iuridicis bis in die consuetis horis in pallatio inferiori sedeat	» 252
VI. Quod nullus corrumpat potestatem, iudices vel alios officiales	» 253
VII. Quod iuratores cuiuscumque loci civitatis Ferrarie vel districtus teneantur denunciare maleficia potestati	» 253
VIII. Quod in quocumque crimine pandatur accusans	» 253

	Pag.
VIII. De iniuria alicui emendanda	254
X. De pena mittentium bestias in galesegra	» 254
XI De dampnis datis in vineis	» 255
XII. De non accipiendo lignamine de vineis nisi in curru	» 255
XIII. De pena illius, qui inciderit seu scorçaverit arborem alicuius	» 255
XIII. Quod accusatores non compellantur iurare, si probare voluerint per testes	» 255
XV. De dampnis datis in pratis, vineis et aliis locis	» 256
XVI. Quod occasione dampni dati non possit aliquis accusari de furto	» 256
XVII. De dampnis et incendiis absconse datis	» 256
XVIII. De dampnis denunciandis a saltariis villarum et civitatis	» 257
XVIII. De manentibus in una domo rixantibus adinvicem	» 257
XX. De eo qui improveraverit alicui mortem patris vel propinquorum suorum	» 257
XXI. Quod iudex ad maleficia deputatus debeat ab accusatoribus inquirere nomina testium	» 258
XXII. De penis portantium arma vetita per civitatem Ferrarie	» 258
XXIII. De quatuor sapientibus elligendis super provisione armorum quolibet mense	» 259
XXV (sic). De penis portantium arma vetita per pallacium comunis	» 259
XXVI. De forensibus venientibus contra populum Ferrarie cum armis vetitis	» 259
XXVII. De eo qui assaltum fecerit et non percusserit	» 260
XXVIII. De percucientibus cum armis vetitis	» 260
XXVIII. De percuciente manu vel pede in domo comunis	» 261
XXX. De hiis qui cum baculo percusserint	» 261
XXXI. De lapide proiecto contra comune de turre vel domo alicuius contra comune Ferrarie	» 262
XXXII. De lapide proiecto de domo alicuius vel turri, set non contra comune	» 262
XXXIII. Quod non liceat potestati vel assessori vel militi percutere aliquem	» 262
XXXIII. De eo qui pacem factam fregerit occidendo vel menbrum auferendo	» 263
XXXV. De eo qui fecerit homicidium	» 263
XXXVI. Quod elligantur duo boni homines per dominum marchionem, qui inquirant de bonis maleficia committentium	» 264
XXXVII. De eo qui precio vel precibus aliquem vulnerari fecerit vel occidi	» 264
[XXXVII.a] De eodem	» 265
XXXVIII. De eo qui accusatus est pro assasino vel aliquem fecerit vulnerari per assasinum	» 266
XXXVIII. De eo qui voluntate patris vel sine eius voluntate fecerit homicidium	» 266
XXXX. Quod siquis occiderit vel occidi fecerit bannitum, in nichilo condempnetur	» 267

VIIII. De iniuria alicui emendanda	Pag. 254
X. De pena mittentium bestias in galesegra	» 254
XI De dampnis datis in vineis	» 254
XII. De non accipiendo lignamine de vineis nisi in curru	» 255
XIII. De pena illius, qui inciderit seu scorçaverit arborem alicuius	» 255
XIIII. Quod accusatores non compellantur iurare, si probare voluerint per testes	» 255
XV. De dampnis datis in pratis, vineis et aliis locis	» 256
XVI. Quod occasione dampni dati non possit aliquis accusari de furto	» 256
XVII. De dampnis et incendiis absconse datis	» 256
XVIII. De dampnis denunciandis a saltariis villarum et civitatis	» 257
XVIII. De manentibus in una domo rixantibus adinvicem	» 257
XX. De eo qui improveraverit alicui mortem patris vel propinquorum suorum	» 257
XXI. Quod iudex ad maleficia deputatus debeat ab accusatoribus inquirere nomina testium	» 258
XXII. De penis portantium arma vetita per civitatem Ferrarie	» 258
XXIII. De quatuor sapientibus elligendis super provisione armorum quolibet mense	» 259
XXV (sic). De penis portantium arma vetita per pallacium comunis	» 259
XXVI. De forensibus venientibus contra populum Ferrarie cum armis vetitis	» 259
XXVII. De eo qui assaltum fecerit et non percusserit	» 260
XXVIII. De percucientibus cum armis vetitis	» 260
XXVIII. De percuciente manu vel pede in domo comunis	» 261
XXX. De hiis qui cum baculo percusserint	» 261
XXXI. De lapide proiecto contra comune de turre vel domo alicuius contra comune Ferrarie	» 262
XXXII. De lapide proiecto de domo alicuius vel turri, set non contra comune	» 262
XXXIII. Quod non liceat potestati vel assessori vel militi percutere aliquem	» 262
XXXIIII. De eo qui pacem factam fregerit occidendo vel menbrum auferendo	» 263
XXXV. De eo qui fecerit homicidium	» 263
XXXVI. Quod elligantur duo boni homines per dominum marchionem, qui inquirent de bonis maleficia committentium	» 264
XXXVII. De eo qui precio vel precibus aliquem vulnerari fecerit vel occidi	» 264
[XXXVII.a] De eodem	» 265
XXXVIII. De eo qui accusatus est pro assasino vel aliquem fecerit vulnerari per assasinum	» 266
XXXVIII. De eo qui voluntate patris vel sine eius voluntate fecerit homicidium	» 266
XXXX. Quod si quis occiderit vel occidi fecerit hannitum, in nichilo con-	

VIII. De iniuria alicui emendanda	Pag. 254
X. De pena mittentium bestias in galeseigna	» 254
XI De dampnis datis in vineis	» 254
XII. De non accipiendo lignamine de vineis nisi in curru	» 255
XIII. De pena illius, qui inciderit seu scorçaverit arborem alicuius	» 255
XIII. Quod accusatores non compellantur iurare, si probare voluerint per testes	» 255
XV. De dampnis datis in pratis, vineis et aliis locis	» 256
XVI. Quod occasione dampni dati non possit aliquis accusari de furto	» 256
XVII. De dampnis et incendiis absconse datis	» 256
XVIII. De dampnis denunciandis a saltariis villarum et civitatis	» 257
XVIII. De manentibus in una domo rixantibus adinvicem	» 257
XX. De eo qui improveraverit alicui mortem patris vel propinquorum suorum	» 257
XXI. Quod iudex ad maleficia deputatus debeat ab accusatoribus inqui- rere nomina testium	» 258
XXII. De penis portantium arma vetita per civitatem Ferrarie	» 258
XXIII. De quatuor sapientibus elligendis super provisione armorum quo- libet mense	» 259
XXV (sic). De penis portantium arma vetita per pallacium comunis	» 259
XXVI. De forensibus venientibus contra populum Ferrarie cum armis vetitis	» 259
XXVII. De eo qui assaltum fecerit et non percusserit	» 260
XXVIII. De percucientibus cum armis vetitis	» 260
XXVIII. De percuciente manu vel pede in domo comunis	» 261
XXX. De hiis qui cum baculo percusserint	» 261
XXXI. De lapide proiecto contra comune de turre vel domo alicuius contra comune Ferrarie	» 262
XXXII. De lapide proiecto de domo alicuius vel turri, set non contra comune	» 262
XXXIII. Quod non liceat potestati vel assessori vel militi percutere aliquem	» 262
XXXIII. De eo qui pacem factam fregerit occidendo vel menbrum aufferendo	» 263
XXXV. De eo qui fecerit homicidium	» 263
XXXVI. Quod elligantur duo boni homines per dominum marchionem, qui inquirent de bonis malefitia committentium	» 264
XXXVII. De eo qui precio vel precibus aliquem vulnerari fecerit vel ocidi	» 264
[XXXVII.a] De eodem	» 265
XXXVIII. De eo qui accusatus est pro assassino vel aliquem fecerit vul- nerari per assassinum	» 266
XXXVIII. De eo qui voluntate patris vel sine eius voluntate fecerit homicidium	» 266
XXXX. Quod siquis occiderit vel occidi fecerit bannitum, in nichilo con- dempnetur	» 267

XXXXI. Quod bannito pro debito non offendatur	Pag. 267
XXXXII. Quod nullus in platea comunis decapitetur	» 267
XXXXIII. Quod nemo bannitus extrahatur de banno, nisi de voluntate illius, qui ipsum poni fecit	» 267
XXXXIIII. Quod bannitis non prosit absolutio vel aliqua excusatio, nisi inveniatu cancellatus in libro	» 268
XXXXV. De bannitis pro homicidio et pro feminis et pro strata robata, pro vulneribus, pro pace rupta, pro incendio, quod comune teneatur eos habere bannitos	» 268
XXXXVI. De eo qui dederit consilium bannitis	» 268
XXXXVII. De malefactoribus non recipiendis in domo	» 268
XXXXVIII. Quod nullus detineatur in pallatio comunis	» 269
XXXXVIII. Quod nullus pro debito capiatur	» 269
L. Quod nullus ponatur ad tormentum, nisi per infrascriptas occasiones.	» 269
LI. De incendiis	» 270
LII. De eo qui stratam robaverit	» 270
LIII. Infra quantum tempus debeat deponi querimonia pro muliere rapta.	» 270
LIIII. Siquis feminam per vim cognoverit vel rapuerit et de aliis capitulis.	» 270
LV. De pena illius qui habet uxorem et aliam desponsavit	» 271
LV (sic). De pena illius qui occulte accepit uxorem	» 271
LXI. De pena producentium falsos testes vel falsa instrumenta	» 272
LVII. De pena falsi testis	» 272
LVIII. Quod liceat unicuique capere servientem	» 272
LVIIII. Quod quilibet possit verberare familiares suos	» 272
LX. <u>Nequis vadat de nocte per civitatem Ferrarie post tercium sonum campane</u>	» 272
LXI. Quod ludus aqari taxillorum vel cagnolorum non vendatur	» 273
LXII. Quod aliquis non ludat ad ludum taxillorum	» 273
LXIII. De ludo taxillorum non tenendo in episcopatu et de lapidibus todeschis	» 273
LXIIII. Quod nullus ludat in ecclesia vel sacrato	» 274
LXV. Quod quando predicatorum predicant in platea, quod nullus ludat ad tabulas	» 274
LXVI. Quod rubaldi nec aliqua galnea debeant ludere in episcopatu	» 274
LXVII. Quod iudei stent in domo die veneris sancti	» 274
LXVIII. De pena illius qui vituperaverit Deum et sanctam Mariam	» 275
LXVIII. Quod nulla persona faciat lignarium intra pallancatum	» 275
LXX. De custodia habenda de pallancato et stellata civitatis	» 275
LXXI. De galneis non morandis super ripam Padi	» 275
LXXII. Quod nulla famosa galnea morari debeat in burgo Sancti Leo- nardi et Sancti Benedicti	» 276
LXXIII. Quod nulla galnea moretur	» 276
LXXIIII. Quod galnee non morentur per infrascripta loca	» 276
LXXV. Quod nulla persona aptari faciat linum in civitate Ferrarie nec in burgis, nisi quantum vellet pro suis factis	» 276

LXXVI. De pena imposita lavantibus pisces ab isto latere Padi . . .	Pag. 277
LXXVII. De pena scarnantium vel pellantium pelles vel coria iuxta fo- veam civitatis Ferrarie, ab isto latere Padi	» 277
LXXVIII. Quod scutiferi non currant equos per civitatem	» 277

LIBER QUINTUS

I. Incipit liber quintus de aggeribus et aggerum offitio, de viis, de pon- tibus, de scursuriis, de laboreriis et operibus publicis, tam de novo fiendis, quam factis conservandis. Et primo de sacramento iudicis aggerum	Pag. 281
[I.a] De eodem	» 282
II. Quod notarii aggerum non debeant accipere accusas, denunciationes vel petitiones, nisi in presentia iudicis aggerum	» 282
III. De non mittendo pro aliquo nisi denunciatum fuerit iudici aggerum.	» 282
IIII. De superstitibus aggerum elligendis	» 283
[IIII.a] De eodem	» 283
[IIII.b] De eodem	» 284
[IIII.c] De eodem	» 284
V. De scursuriis tenendis apertis, remondandis et recavandis	» 284
VI. De pontibus et muris refficiendis per massarios contratarum	» 285
VII. Quod licitum sit duci aquam Padi pro purgandis scursuriis civitatis.	» 285
VIII. Quod iudex qui deputatus erit ad aggeres non extendat se ad alia offitia	» 285
VIIII. De pena non facientis partem sibi datam	» 286
X. De hiis qui fregerint aggeres vel opem, dederint aut consilium ad frangendum	» 286
XI. De consilio faciendo quociens Padus incipiat crescere	» 286

Laboreria generalia civitatis Ferrarie.

XII. Quod potestas teneatur providere cum sapientibus Ferrarie ad ma- nutenendum et deffendendum ripam Ferrarie	» 287
XIII. Quod portici de Medio sollentur	» 287
XIIII. Quod putei contratarum Ferrarie reaptentur et caventur	» 287
XV. De ortis et broylis claudendis comunitur	» 288
XVI. Quod, si aliqua via destructa fuerit vel nimium elevata, aptetur.	» 288
XVII. Quod non liceat alicui persone habere seclarium	» 288
XVIII. Quod quicumque voluerit hedificare vel fossatum facere vel ali- quid aliud iuxta viam publicam, teneatur interpellare massarium contrate	» 288
XVIII. Ad offitium iudicis aggerum pertineat terralios conservare	» 289
XX. De andronellis omni anno cavandis	» 289
XXI. Quod quelibet contrata teneatur facere unam viam de quadrellis de tribus pedibus	» 289

XXII. De via non occupanda in aliqua convicinia	Pag. 289
XXIII. Quod sedilia in civitate et burgis sint cooperta	» 290
XXIII. Quod nullus sedile habeat decursum in Padum	» 290
XXV. De sedilibus mutandis	» 290
XXVI. Quod nemini liceat habere neccessarium inter se et vicinum, nisi in suo murro unum pedem relinquat	» 290
XXVII. Quod omnes andronelle, de quibus exit putredo, claudantur	» 291
XXVIII. Quod non prohibeatur aliqua putredo in aliqua via publica comunis	» 291
XXVIII. Quod quicumque posuerit letamen seu ruscum vel vinacias in viis comunis, quod infra octo dies auferat	» 291
XXX. De letamine et rusco vel alia putredine non ponenda in platea epi- scopatus	» 291
XXXI. Quod aliquis non mingat nec aliquam putredinem faciat in platea.	» 292
XXXII. Quod elligantur per potestatem duo boni homines et cetera	» 292
XXXIII. Quod nullum corrium lavetur et scarnetur in Padum	» 292
XXXIII. De via facta supra Padum manutenenda	» 293
XXXV. De viis clausis in civitate et villis	» 293
XXXVI. De via facienda in glara a latere fossati	» 293
XXXVII. De via que est supra foveas extra muros	» 293
XXXVIII. De porticalibus extra episcopatum et iuxta episcopatum ma- nutenendis	» 294
XXXVIII. De porticibus Sablonum super viam et ripam Padi aperiendis	» 294
XXXX. Quicumque habet sollarium supra viam Porticorum antiquam de Medio, aptet	» 294
XXXXI. Quod liceat unicuique extra murum suum in via Porticorum de Medio extrahere bancham	» 294
XXXXII. Quod nulla porta vel hostia aperiatur supra viam publicam.	» 295
XXXXIII. Quod nullus habeat aquaturum supra viam comunis nec aquam prohibeat per fenestras et hostia	» 295
XXXXIII. De gardinis non standis supra viam comunis	» 295
XXXXV. Quod omnes collonelli de porticibus vie Sablonum auferantur.	» 295
XXXXVI. Quod vie sollate de quadrellis, si in aliquo destruantur, de- beant expensis contratarum refici	» 296
XXXXVII. De viis Ultrapadi manutenendis	» 296
XXXXVIII. Quod scursurius quod est a domo Martini sogarii cavetur ab utroque capite	» 296
Incipiunt laboreria quarteriorum civitatis, que tangunt quodlibet quar- terium per se solum, et primo de quarterio Castri Thedaldi.	
XXXXVIII. Quod sacratum Sancte Iustine debeat ellevari de terra	» 296
L. De andronella Sancte Agathe sollanda	» 297
LI. De via sillicanda supra sacratum Sancte Iustine	» 297
LII. Quod porticus domorum contrate Spinelli sollentur de quadrellis	» 297
LIII. Laboreria quarterii Sancti Nicholay	» 297

- LIIII. Quod nulla putredo curere debeat per andronellas duas de contrata Sancti Nicholay Pag. 297
 LV. De via de Foris penes Sanctam Mariam aptanda » 298

Laboreria quarterii Sancti Romani.

- LVI. Quod ducia, que est in contrata Burgonovi, cooperiatur » 298
 LVII. Quod unus murus fiat circa sacratum ecclesie Sancti Iacobi » 298
 LVIII. Quod una ducia cum claviga fiat ad traversum viam que vadit ad Sanctum Guillielmum » 299
 LVIII. Quod sedilia canonicorum destruantur » 299
 LX. De scursuriis non mutandis » 299
 LXI. Quod muretur scursurius a latere vie que incipit post domum domini Alberti, usque ad Sanctum Franciscum » 300
 LXII. Quod via que incipit a putheo Sancti Petri, quod est per medium vie, et extenditur apud ecclesiam Sancti Salvatoris et domum domini Codebovis iudicis, sollari debeat de quadrellis » 300
 LXIII. Quod nulla putredo decurrat in plateam » 300
 LXIII. Quod ducia Sancte Marie de Bucho remundetur per contratas quarum aque ibi decurrunt » 300
 LXV. De ducia muranda, que est inter contratam Sancti Romani et Sexti, expensis tocus quarterii » 301
 LXVI. De facienda et reficienda via que est inter Sextum et contratam Sancti Pauli » 301

Laboreria quarterii Vadi.

- LXVII. De andronella de contrata Sancti Appollenaris sollanda » 301
 LXVIII. Quod androna Sancti Appollenaris magna solletur de quadrellis » 302
 LXVIII. Quod fiat fossatus seu scursurius iuxta porticus domorum positurum extra portam Leonis » 302

Laboreria que pertinent generaliter ad comitatum et districtum Ferrarie.

- LXX. De viis villarum aptandis » 302
 LXXI. De viis expediendis de arboribus » 303
 LXXII. Quod pontes fiant supra scursorios ita quod non impediantur scursuria » 303
 LXXIII. Ut aqua libere decurrat per fossata » 303
 LXXIII. Quod linum neque canipa neque aliud ponatur in aliquo scursurio comitatus Ferrarie » 304
 LXXV. Quod nullus debeat cavare vel fodere fossatum secus viam publicam » 304
 LXXVI. De via comunis non minuenda vel scindenda » 304
 LXXVII. Quod vie villarum civitatis Ferrarie debeant reaptari et refici ubi necesse fuerit » 304
 LXXVIII. Quod glara Padi accedat possessionem secundum quod possessio est in testata » 305

LIIII. Quod nulla putredo curere debeat per andronellas duas de contrata Sancti Nicholay	Pag. 297
LV. De via de Foris penes Sanctam Mariam aptanda	» 298

Laboreria quarterii Sancti Romani.

LVI. Quod ducia, que est in contrata Burgonovi, cooperiatur	» 298
LVII. Quod unus murus fiat circa sacratum ecclesie Sancti Iacobi	» 298
LVIII. Quod una ducia cum claviga fiat ad transversum viam que vadit ad Sanctum Guilielmum	» 299
LVIII. Quod sedilia canonicorum destruantur	» 299
LX. De scursuriis non mutandis	» 299
LXI. Quod muretur scursurius a latere vie que incipit post domum domini Alberti, usque ad Sanctum Franciscum	» 300
LXII. Quod via que incipit a putheo Sancti Petri, quod est per medium vie, et extenditur apud ecclesiam Sancti Salvatoris et domum domini Codebovis iudicis, sollari debeat de quadrellis	» 300
LXIII. Quod nulla putredo decurrat in plateam	» 300
LXIII. Quod ducia Sancte Marie de Bucho remundetur per contratas quarum aque ibi decurrunt	» 300
LXV. De ducia muranda, que est inter contratam Sancti Romani et Sexti, expensis tocius quarterii	» 301
LXVI. De facienda et reficienda via que est inter Sextum et contratam Sancti Pauli	» 301

Laboreria quarterii Vadi.

LXVII. De andronella de contrata Sancti Appollenaris sollanda	» 301
LXVIII. Quod androna Sancti Appollenaris magna solletur de quadrellis	» 302
LXVIII. Quod fiat fossatus seu scursurius iuxta porticus domorum positarum extra portam Leonis	» 302

Laboreria que pertinent generaliter ad comitatum et districtum Ferrarie.

LXX. De viis villarum aptandis	» 302
LXXI. De viis expediendis de arboribus	» 303
LXXII. Quod pontes fiant supra scursorios ita quod non impediantur scursuria	» 303
LXXIII. Ut aqua libere decurrat per fossata	» 303
LXXIII. Quod linum neque canipa neque aliud ponatur in aliquo scursurio comitatus Ferrarie	» 304
LXXV. Quod nullus debeat cavare vel fodere fossatum secus viam publicam	» 304
LXXVI. De via comunis non minuenda vel scindenda	» 304
LXXVII. Quod vie villarum civitatis Ferrarie debeant reaptari et refici ubi necesse fuerit	» 304
LXXVIII. Quod glara Padi accedat possessionem secundum quod possessio est in testata	» 305

LXXVIII. Quod quilibet habitans in villis tam macenate quam alii tocius districtus ire debeat et laborare ad aggeres	Pag. 305
LXXX. Quod omnes habitantes in villis teneantur subire onera ibi, non obstantibus privilegiis	» 305
LXXXI. Quod nullus audeat incidere aggerem	» 306
LXXXII. Quod omnes paraturos aggerum fiant expensis illorum qui habent molendina	» 306
LXXXIII. De aggeribus stirpandis et remondandis	» 306
LXXXIII. Quicumque facit fieri aggeres, accipiat de terra possessionis in quo erit agger	» 307
LXXXV. De vangis et badilis habendis a civibus et villanis	» 307
LXXXVI. De restariis	» 307
LXXXVII. De arboribus non standis supra Longare	» 308
LXXXVIII. De iudice aggerum eundo per Longarium	» 308
LXXXVIII. De rusticis qui debent facere factiones	» 309
LXXXX. De appatoatis non excusandis	» 309
LXXXXI. De eo, qui ivit ad habitandum de villis in alienum districtum.	» 310
LXXXXII. Quod liberi homines, si efficiantur servi	» 310
LXXXXIII. Quod rustici non vadant ad aggeres nec ad placitum hiis diebus	» 311
LXXXXIII. Quod molendina que sunt in Pado stent longe a terra viginti pedes	» 311
LXXXXV. Quod iocularii, qui non veniunt ad festum sancti Petri, vadant ad aggeres et solvant collectas	» 311
LXXXXVI. De fossatis de Ultrapado	» 312
LXXXXVII. De pontibus non destruendis	» 312
LXXXXVIII. De pontibus faciendis	» 312
LXXXXVIII. De viis non incidendis	» 312
C. Quod quilibet villa duobus mensibus de anno laboret in suo fundo.	» 313

Laboreria pollicinorum comitatus et districtus Ferrarie et primo de comitatu Figaroli.

CI. De strata manutenenda a Ponte Bonetici usque ad Laguscurium	» 313
CII. Quod omnes ville a Barçaga inferius teneantur manutenere aggeres	» 313
CIII. Quod due ducie fiant super possessionibus Maynardorum	» 313
CIII. Quod homines de Massa Superiori faciant factiones per se, et homines de pollicino per se	» 314
CV. Quod agger Sancti Donati fieri debeat equaliter	» 314
CVI. Quod homines de districtu Mantue habentes possessiones in comitatu Figaroli substinere debeant honus aggerum	» 315
CVII. Quod omnes scursurii antiqui de comitatu Figaroli cavari debeant	» 315
CVIII. Quod ducia Canarii currat in Padum quando est parvus	» 316
CVIII. Quod scursurius qui est in pertinentiis ville Leonis cavetur	» 316
CX. Quod via Figaroli fiat infrascripto modo	» 316
CXI. De una ducia facienda in Tassarolo	» 316

CXII. De fossato Teste cavando	Pag. 316
CXIII. De via que incipit a ponte Mulinelli sive Fovee	» 316
CXIII. Quod omnes habentes possessiones in pollicino Sancti Stephani solvant decem soldos pro quolibet	» 317

Laboreria pollicini Casalie.

CXV. Quod unus bonus agger fieri debeat supra gutgos Vegane	» 317
CXVI. Quod homines pollicini Casalie possint facere murum cum claviga ad transversum foream civitatis	» 317
CXVII. Quod via Trageti refici debeat	» 318
CXVIII. Quod scursurius unus de villa Septempollicinorum cavetur	» 318
CXVIII. Quod unus agger fiat in pollicino de Adri in pollicino Casalie.	» 319
CXX. Quod scursurius de Padoveclo debeat renovari	» 319
CXXI. Quod fiat una porta super scursurio Croxete	» 319
CXXII. Quod una claviga murata fiat in pollicino Casalie	» 320
CXXIII. De canali Auce cavando	» 320
CXXIII. Quod homines Hospitalis Bondeni per se habeant suum cavar- gellanum	» 320
CXXV. Quod via Casalie, que est dal ponte de Septem, aptetur	» 320
CXXVI. De ducia Sandoni	» 320

Laboreria pollicini Ferrarie.

CXXVII. De scappa Amedani et Ruvine	» 320
CXXVIII. Quod unus bonus homo elligatur qui debeat temptare Navi- gium et Longarium semel in anno	» 321
CXXVIII. Quod scursurius Lançilberti debeat remundari et cavari	» 322
CXXX. Quod scursurium, qui incipit a braçolo Pretaloni, cavetur	» 322
CXXXI. Quod scursurius, qui dicitur Fossa de Preta, cavetur	» 322
CXXXII. De scursurio Vergavare	» 322
CXXXIII. De scursurio Visclade cavando	» 323
CXXXIII. Quod scursurius Tratole cavetur et mundetur	» 323
CXXXV. Quod nullus compellatur laborare ad aggeres de subtus Berram	» 323
CXXXVI. Quod aqua Miçane liberum habeat decursum ad scursuria	» 323
CXXXVII. Quod scursurius de lamina de Auchis de Cornacervina cavetur.	» 324
CXXXVIII. De una ducia facienda in scappa Ruvine	» 324
CXXXVIII. Quod via, qua itur ante ecclesiam de Piscaria, levetur	» 324
CXXX. Quod homines Miçane non cogantur ire ad aliquas factiones cum hominibus Casalie	» 324
CXXXI. Quod scursurius Verexani, quod est in valle Cochanilla, cavetur	» 324
CXXXII. Quod omnes habentes possessiones supra scursurium gele- narum Soornii teneantur remondare	» 325
CXXXIII. Quod via de Ponticellis ellevetur de terra	» 325
CXXXIII. De via, que est in pertinentiis Ballete, aptetur	» 325

CXII. De fossato Teste cavando	Pag. 316
CXIII. De via que incipit a ponte Mulinelli sive Fovee	» 316
CXIII. Quod omnes habentes possessiones in pollicino Sancti Stephani solvant decem seldos pro quolibet	» 317

Laboreria pollicini Casalie.

CXV. Quod unus bonus agger fieri debeat supra gurgos Vegane	» 317
CXVI. Quod homines pollicini Casalie possint facere murum cum claviga ad traversum foveam civitatis	» 317
CXVII. Quod via Trageti refici debeat	» 318
CXVIII. Quod scursurius unus de villa Septempollicinorum cavetur	» 318
CXVIII. Quod unus agger fiat in pollicino de Adri in pollicino Casalie.	» 319
CXX. Quod scursurius de Padoveclo debeat renovari	» 319
CXXI. Quod fiat una porta super scursurio Croxete	» 319
CXXII. Quod una claviga murata fiat in pollicino Casalie	» 320
CXXIII. De canali Auce cavando	» 320
CXXIII. Quod homines Hospitalis Bondeni per se habeant suum cavar- gellanum	» 320
CXXV. Quod via Casalie, que est dal ponte de Septem, aptetur	» 320
CXXVI. De ducia Sandoni	» 320

Laboreria pollicini Ferrarie.

CXXVII. De sclappa Amedani et Ruvine	» 320
CXXVIII. Quod unus bonus homo elligatur qui debeat temptare Navi- gium et Longarium semel in anno	» 321
CXXVIII. Quod scursurius Lançilberti debeat remundari et cavari	» 322
CXXX. Quod scursurium, qui incipit a braçolo Pretaloni, cavetur	» 322
CXXXI. Quod scursurius, qui dicitur Fossa de Preta, cavetur	» 322
CXXXII. De scursurio Vergavare	» 322
CXXXIII. De scursurio Visclade cavando	» 323
CXXXIII. Quod scursurius Tratole cavetur et mundetur	» 323
CXXXV. Quod nullus compellatur laborare ad aggeres de subtus Berram	» 323
CXXXVI. Quod aqua Miçane liberum habeat decursum ad scursuria	» 324
CXXXVII. Quod scursurius de lamma de Auchis de Cornacervina cavetur.	» 324
CXXXVIII. De una ducia facienda in sclappa Ruvine	» 324
CXXXVIII. Quod via, qua itur ante ecclesiam de Piscaria, levetur	» 324
CXXXIX. Quod homines Miçane non cogantur ire ad aliquas factiones cum hominibus Casalie	» 324
CXXXIX. Quod scursurius Veroxani, quod est in valle Cochanillis, cavetur	» 324
CXXXIX. Quod omnes habentes possessiones supra scursurium gole- narum Scornii teneantur remondare	» 325
CXXXIX. Quod via de Ponticellis ellevetur de terra	» 325
CXXXIX. De via, que est in pertinentiis Sallette, aptetur	» 325

CXXXXV. Quod via, que incipit a capite pontis Curli (currendo) usque ad canalem de Vege, levetur	Pag. 325
CXXXXVI. Quod unus pons fiat super scursurium qui venit per vallem Ferrarie	» 326
CXXXXVII. Quod fiat unus scursurius in fundo Ruvine	» 326
CXXXXVIII. Quod via que est in Miçana a via Mergoni levetur	» 326
CL. Quod scursurius vallis Linarii cavetur	» 326
CLI. De scursurio de Lamaçis	» 327
CLII. Quod via Caldiroli, que est prope dominum Bonaventuram de Romaninis, ellevetur per quatuor pedes	» 327
CLIII. De via de Boaria aptanda	» 327
CLIII. De scursurio Peraroli	» 327
CLV. Quod scursurio de Maçacane cavetur	» 328
CLVI. Quod via Bradie, que extenditur a domo Bonacose, fiat	» 328
CLVII. Quod una selappa debeat fieri super pollicinum Ferarie	» 328
CLVIII. Quod scursurius, qui incipit de villa Sallete a bradia domini Aldrevandini de Maynardis, fiat	» 328
CLVIII. Quod unus scursurius fiat in vallem Albari	» 328
CLX. Quod una selappa fiat in Ruvina	» 329
CLXI. Quod villa Ruvine retificari debeat	» 329
CLXII. De scursurio Tamare	» 329
CLXIII. Quod in fundo Curli cavetur fossatus, qui incipit a via Vinde- miatoris, et cetera	» 330
CLXIII. De via Nova que est extra portam Sancte Agnetis	» 330
CLXV. Quod omnes fossati, per quos potest scolari Vallesella et Cori- gunellum, caventur	» 330
CLXVI. Quod aggeres, qui sunt iusta vallem Furmignane et Cornacer- vine, debeant ellevari	» 330
CLXVII. De ducia de Thamara	» 331
CLXVIII. De via, qua itur ad portum Villamanne	» 331
CLXVIII. De uno scursurio in via de Ponticellis	» 331
CLXX. De aggere de Tratola	» 332
CLXXI. Quod scursurius, qui incipit in valle de Paiaro, cavetur	» 332
CLXXII. Quod scursurius Gavronarie recavetur	» 332
CLXXIII. Quod scursurius Vigosechi recavetur	» 332
CLXXIII. Quod scursurius Maçacani debeat recavari	» 332
CLXXV. Quod scursurius antiquus, qui incipit in capite brayde Ugoloti, recavetur	» 333
CLXXVI. De scursurio Guardate, qui est in fundo Coparii	» 333
CLXXVII. Quod scursurius, qui incipit a villa Ceste et extenditur usque ad viam Albari, manuteneatur et expediatur	» 333
Laboreria pollicini Coderete.	
CLXXVIII. Quod scursurius vetus de mansis Sancti Iacobi cavetur	

CLXXVIII. Quod potestas provideat cum Argentensibus super facto scursurii de Cosandali	Pag. 334
CLXXX. Quod unus scursurius fiat in campania infrascriptarum villarum	» 334
CLXXXI. Quod unus scursurius fiat de novo in fundo Porti Vedrarie	» 335
CLXXXII. De via de Medelana	» 335
CLXXXIII. De canale qui vadit ante domum iuxta gorgum Petri	» 335
CLXXXIII. Quod scursurius Lentolane cavetur	» 335
CLXXXV (sic). Quod unus scursurius fiat in fundo Porti Vedrarie	» 336
CLXXXVI. Quod unus scursurius fiat in territorio Maderii	» 336
CLXXXVII. Quod unus braçolus fiat in pollicino Coderete et in territorio Villenove	» 336
CLXXXVIII. De scursurio de Campo Ceco	» 337
CLXXXVIII. De scursurio de Cosandali et Portu	» 337
CLXXX et CLXXXI. Quod sapientes elligantur qui provideant locum unde decurrat aqua que venit per Portum Maiavache	» 337
CLXXXII. Quod homines habitantes in Milliario non compellantur ad collectas et aggeres	» 337
CLXXXIII. Quod via, que incipit iusta casalem Iacobi et Allexandri fratrum et extenditur usque ad viam que vadit ad terram Porti, levetur; et de scursurio ibi fiendo	» 338
CLXXXIII. De scursurio posito in pertinentiis Cogolarie et fundo Ducati	» 338

Laboreria pollicini Sancti Georgii.

CLXXXV. De hominibus Capitis Rede qui vadant in pollicino Sancti Georgii semel ad laborandum	» 339
CLXXXVI. Quod claviga Buçoleti fiat et manuteneatur	» 339
CLXXXVII. Quod habentes possessiones in pollicino Celle teneantur aggerare ipsum	» 339
CLXXXVIII. Quod potestas faciat fieri scursurios in pollicino Sancti Georgii	» 340
CLXXXVIII. Quod scursurius Gaybane debeat cavari	» 340
CC. Quod homines pollicini Celle faciant unum paraturum	» 340
[CCI.] Quod agger Madrarie debeat levare et ampliari	» 340
[CCII.] Quod unus agger fiat in pollicino Gaybane supra Padum a latere Sancti Çilii	» 341
[CCIII.] Quod unus scursurius debeat fieri in villa Fossanove	» 341
[CCIII.] Quod unus scursurius fiat in villa Madrarie	» 341
[CCV.] Quod quilibet cavarçellanus vadat ad publicum bis in mense in suo territorio	» 341
[CCVI.] Quod paratoria, que sunt ad ripam Cosandali, manuteneantur.	» 342
[CCVII.] Quod gurgus Maronii de Codra aptetur	» 342
[CCVIII.] Quod scursurius, qui est in Sacha, reaptetur et remundetur	» 343
[CCIX.] De eodem	» 343
[CCX.] De eodem	» 343